Humanist

32-14
Tweewekelijkse uitgave van
het Humanistisch Verbond
Postbus 114, Utrecht
Tel. (030) 31 81 45
15 juli 1977

De Algarve. *Portugal's zuidkust komt steeds meer als vakantiegebied in de belangstelling. Vroeger gingen katholieken OP vakantie en alle andersdenkenden MET. Omdat humanisten zich soepel aanpassen in zaken zonder principiële betekenis, luidt de titel van het stukje hiernaast OP vakantie.*

In deze Humanist

- Van sterven kun je niets navertellen, of soms toch wel? Een boeiend artikel van G. F. Makkink op pag. 2-3
- Naar aanleiding van het memorandum aan de kabinetsformateur komt bij protestants-christelijken het ambtsgebed weer in discussie. Pag. 3.
- Dr. Walter Verraes, een der voormannen van het Belgisch Humanistisch Verbond, opent een nieuw toekomstperspektief voor de humanistische beweging. Zijn visie zal ook veel Nederlanders aanspreken. Pag. 4.
- De beste van de klas. Het verhaal van een verslaafde aan heroïne en zijn genezing vindt u op pag. 6.

Op vakantie

Miljoenen zijn deze maand op vakantie. De meesten gaan naar het zonnige zuiden, maar overal vindt de toerist een minder zonnig en veel harder klimaat dan in het eigen land – overdrachtelijk gesproken tenminste.

Drugs mee? Vergeet het maar. Het buitenland straft met harde hand, zo roepen de posters ons al maanden toe.
Waar ter wereld heeft een regering drie weken geduld met kapers?
Ook in vele andere opzichten is de vrijheid en verdraagzaamheid kleiner dan hier:
wij kennen geen berufsverbote; voorbehoedmiddelen zijn voor iedereen overal verkrijgbaar; discriminatie van minderheden komt zelden voor.

Protesteren en demonstreren mag, tégen of vóór alles wat U maar wilt.
En komt U ooit voor een wetsovertreding achter de tralies, dan wordt er zorgvuldig voor uw rechten gewaakt.
De straffen zijn gewoonlijk rechtvaardiger dan elders.
En milder.
De welvaart is hoger, de inspraak verder gevorderd. De emancipatie van de vrouw laat nog wel wat te wensen over, maar vergeleken bij n'importe welk land rond de Middellandse Zee zijn de Nederlandse vrouwen er wat betreft hun vrijheid en zelfstandigheid, hun rechtspositie, hun mogelijkheden in en buiten het huwelijk bepaald niet slecht aan toe.

In vergelijking met het buitenland is bij ons alles veel beter, ja we zijn geneigd om Bilderdijk's chauvinistische rijm instemmend te citeren:
Dank daarvoor God te allen tijd,
dat gij een Nederlander zijt!

Thuiskomen van vakantie met zo'n gevoel van tevredenheid over onze eigen wereld is een heel positieve ervaring. Er wordt een poos wat minder gemopperd, want er is veel goeds in ons land.

Misschien is het bovenstaande beeld een tikje overdreven-rooskleurig.

Het heeft veel moeite gekost, die vrijheid en openheid te verwerven.
Het zal ook moeite blijven kosten, al die verworven rechten en vrijheden te handhaven.
Want fanatieke groeperingen blijven zoeken naar een kans, onze democratische rechten en vrijheden terug te draaien.
In Israël kregen zij die kans. Wat daar gebeurt, kan ook hier gebeuren als we niet waakzaam blijven.
Daarbij kan het Humanistisch Verbond krachtig helpen.

A. Wd.

Hoofdbestuur

De vergadering van 17 juni was de laatste vóór de zomervakantie. De volgende hoofdbestuursvergadering is pas weer op 2 september.
Aan de orde was nu een ontwerp voor de nieuwe statuten van het H.O.I. De nieuwe positie van het H.O.I. maakte een opstelling van nieuwe statuten noodzakelijk. Dat is een werkje, dat goede aandacht vraagt, omdat het van veel belang is, dat doelstellingen en bestuurlijke bevoegdheden duidelijk zijn geregeld. Voorts werden enkele bestuursleden voor het H.O.I. benoemd, t.w. mevr. Kerkhof, N. Schwarz (tot 1 jan. 1978) en B. Olivier. De voordracht voor een tweetal andere bestuursleden volgt later.
Het volgende punt was een gesprek met Aart Weiland, onze waarnemend redakteur van Humanist. Na te zijn ingewerkt door Jetske Mijs maakt hij het blad nu anderhalve maand alleen en in de beginperiode wil het hoofdbestuur graag wat vaker kontakt, dan in het algemeen gebruikelijk is. Er vond een vruchtbare gedachtenwisseling plaats over de aard van het blad, de ervaringen met de drukker en de samenwerking met de redaktiekommissie. Er was geen aanleiding verandering te brengen in de hoofdlijnen van de lopende gang van zaken.
Er is al eerder melding gemaakt van ingrijpende veranderingen in het subsidiebeleid van het ministerie van C.R.M. t.a.v. het welzijnswerk. Met de subsidiëring van het vormingswerk is ook het H.V. daar nauw bij betrokken. Een speciale kommissie in het H.V. had zich verdiept in de mogelijkheden om gebruik te maken van plaatselijke subsidiemogelijkheden, zonder dat de subsidie voor onze landelijke funktionarissen daarmee werd ondermijnd. Er zijn mogelijkheden gevonden en nu lag een voorstel tot uitvoering op tafel, dat door het hoofdbestuur werd aanvaard. Direkt na de vakantieperiode zullen de besturen van de gemeenschappen hierover nadere informatie ontvangen. Het deelnemen aan plaatselijke edukatieve plannen door het H.V. zal van de besturen van de gemeenschappen stellig een niet te verwaarlozen portie aandacht vragen. Enkele landelijke funktionarissen zullen hen daarbij behulpzaam zijn.
Het laatste agendapunt bestond uit een plan, dat reeds geruime tijd in bewerking was, nl. om een inhoudelijk beraad èn een persoonlijk kontakt tussen het gehele hoofdbestuur en anderzijds de groep funktionarissen beter vorm te geven. Dat plan zal nu worden uitgevoerd in een ééndaagse konferentie, die eind oktober a.s. zal plaatsvinden.

JdL.

Dood gaan -

je kunt er niets van navertellen

Zo ongeveer was de uitspraak van Spigt in zijn kongresrede op zondagmorgen. Hij kende het boek van R. A. Moody waarschijnlijk niet, maar als hij het wel gelezen had, zou hij dan de bewering hebben kunnen handhaven?
't Hangt er vanaf wat je doodgaan noemt. Het boek draagt de titel: Life after life (A Mockingbird Book 1975, 130 blz., *f* 10,30). Hierin heeft de schrijver, docent in filosofie aan de universiteit van Virginia en psychiater, de samenvatting neergelegd van interviews met personen die klinisch dood waren en weer tot leven kwamen. Ook met personen die op een haar na het leven lieten bij ongevallen, en met mensen die stierven en hun gewaarwordingen aan familie hadden meegedeeld, in totaal een 150 gevallen. Het opvallende van al deze getuigenissen was dat ze sterk met elkaar overeenkwamen, al waren er talrijke variaties op hetzelfde patroon en kwamen niet alle elementen ervan steeds voor. De ervaringen konden zeer moeilijk onder woorden worden gebracht door het ongewone ervan. Sommigen konden het gesprek vertellen dat ze als ,,dode'' hadden horen voeren tussen de mensen die om bed of operatietafel heen stonden. Velen voelden zich in een zeer behaaglijke toestand, bijv. na een hersenletsel of hartaanval.
Sommigen echter horen geluiden die niet altijd prettig werden gevonden. Velen voelen zich a.h.w. door een nauwe donkere tunnel gaan, soms met grote snelheid. Ook komt veel voor dat men zich uit het lichaam voelt gaan en naar het plafond zweven, waarbij men zijn eigen lichaam beneden zich ziet liggen met verpleegsters of doktoren er omheen. Men verstaat dan wat er gesproken wordt en ziet wat ze met het lichaam doen. In die zwevende toestand ervaren sommigen door muren heen te gaan. Een op de weg verongelukte stelde

(lees door op pag. 3 bovenaan)

Frustraties?

naar de kantine ermee!

Op een groot kantoor ritselt het van de frustraties. Nee, nou niet ophouden met lezen! U hebt ze ook. Iedereen die een aantal jaren bij een bedrijf zit, heeft wel een paar flinke knauwen in z'n werkziel gekregen.
Het geruststellende van frustraties is, dat je ze weer kwijt kunt raken. Je kunt ze van je afschudden, afpraten, afschrijven, afslapen of afschelden, aldus ruimte makend voor nieuwe.
Een geheel originele manier om ze een tijdje kwijt te zijn, is ze ten toon te stellen in een hoekje van de kantine.
Je kunt daar natuurlijk niet alles exposeren. Uit het zeer ruime aanbod zal een doorwrochte keuze moeten worden gemaakt. Salarisfrustraties bijvoorbeeld, zijn zo talrijk en ordinair als mussen in de dakgoot. Maar we vinden er wel een roodborstje tussen als we lang genoeg zoeken. Kijk, daar heb je die employé die eronder gebukt gaat dat 'ie eigenlijk teveel geld krijgt voor 't belabberde beetje werk dat 'ie doet. Dat is een gave frustratie die een mooi plaatsje in de kantine krijgt.
En dan de frustratie van de man die merkt dat zijn werk net zo goed, en misschien wel beter, door een vrouw gedaan kan worden. Da's een mooie!
Verder mogen we niet kinderachtig zijn en moeten we ook wat sexuele frustraties ten toon stellen.
Zie je wel, daar roept onmiddellijk een personeelsfunctionaris dat we die op kantoor niet kennen. Kom nou... Maak dat de psychiater wijs! In een gemeenschap waarin zoveel vergrijsde mannen naast zoveel bloeiende jonge meisjes werken, zullen heus wel enige fraaie exemplaren welig tieren.
Voordat we ze echter tentoonstellen, laten we ze eerst aan de Jongerencommissie van de Ondernemingsraad zien. Alleen als die zegt, dat de uitgezochte sexuele frustraties geen schade kunnen berokkenen aan jeugdige kijkers, gaan ze de kantine in. Anders niet.
Iets heel bijzonders beloven de exemplaren van de personeelschef te worden. Hij exposeert de frustraties die hij heeft opgelopen door de frustraties van anderen.
In een grote vergaarbak komen de frustraties van de mensen die vinden dat ze voor een hogere functie gepasseerd zijn. Grabbelen maar, je vindt er van alles bij.
Natuurlijk houden we deze exemplaren streng gescheiden van de frustraties der employés die gepromoveerd zijn tot boven hun macht liggende functies. Die worden gezamenlijk geëxposeerd in de Peter's Principle Corner.

,,En de directie?'' roept u nu uit. ,,Gaat er geen enkele frustratie van een directeur naar die tentoonstelling. Hebben die ze soms niet?''
Jawel. Directeuren hebben ook frustraties. Maar die zijn zo groot, dat ze niet in de expositieruimte kunnen...

Jim Keulemans

(met toestemming overgenomen uit het blad van de spoorwegen ,,tussen de rails'' juli '77)

(Dood gaan, vervolg)

vast dat mensen door hem heen gingen. Sommigen vermelden andere geestelijke wezens te hebben gezien en herkend als overledenen. In veel verhalen wordt van een helder licht gesproken dat verschijnt na de tunnel of als eindfase. Sommigen, vooral de godsdienstigen, zien een lichtend wezen dat ze Christus of een engel noemen en dat hen zelfs toespreekt. Een zeer veelvuldig optredend element is de levensfilm, die als een flits een reeks episoden uit het leven geeft, in kleur, en waarin zeer persoonlijke belevenissen chronologisch worden herhaald. Weer anderen maken melding van een soort grens van mist of een deur of een afscheiding waar men niet over komt omdat men herleeft.

Vrijwel allen ervaren de toestand waarin men geraakt als aangenaam en gelukzalig, zo zelfs dat ze er vrede mee hebben en er liefst in zouden willen blijven. Sommigen voelen zich ondanks zichzelf weer in het lichaam terugkeren en herleven, terwijl anderen uit verantwoordelijkheid jegens kinderen of levenstaak zelf besluiten weer in het lichaam te gaan. Merkwaardig is dat niemand zijn ervaringen vergelijkt met een droom, integendeel ze worden als werkelijkheid ondervonden.

De schrijver noemt een paar plaatsen uit de bijbel waar soortgelijke ervaringen van levenden worden meegedeeld; hij verwijst verder naar Plato die het verschijnsel beschrijft en naar het Tibetaanse dodenboek. Blijkbaar is het verschijnsel zo oud als de mens. Ook farmaca kunnen elementen oproepen die aan de beschreven ervaringen verwant zijn.
De schrijver geeft een zeer objektieve uiteenzetting, die niet godsdienstig gekleurd is al behoort hij zelf tot de Methodisten. Hij biedt een fysiologische en psychologische verklaring en laat in het midden of de geest los van het lichaam kan bestaan resp. voortbestaan.

Nog een opmerking tot slot.
Uit dit boek blijkt duidelijk dat een scherpere definitie van dood nodig is. Tussen de medische doodverklaring en de eenrichtingsdeur ligt een zone waaruit sterfervaringen kunnen worden meegedeeld. Ik heb de neiging deze als subjektieve belevingen te zien die het tot stilstand komen van de hersenprocessen begeleiden, ook het herlevingsproces. Het uittreden en gewichtloos omhoog zweven zou de gewaarwording kunnen zijn die samengaat met het wegvallen van het spiergevoel en lichaamsbewustzijn; het licht op het eind zou 'n gevolg kunnen zijn van het opnieuw doorbloed worden van het optische bewustzijnsgebied bij herleving.
Of een zelfstandige geest zou kunnen bestaan? Het geval van het waarnemen en juist beschrijven van plaatsen waar het lichaam niet is geweest, maar die wel door de geest zijn bezocht, zou hiervoor kunnen pleiten. Daarin ligt een mogelijkheid van verificatie. Maar of zo'n losgeraakte geest zou kunnen blijven voortbestaan is nog een tweede. Hoe dan ook, het nuchtere boek kan de verschrikking die de ,,dood'' voor velen heeft, wegnemen en dat is belangrijk genoeg. Maar ook na dit boek te hebben gelezen weten we nog niet wat de beleving zal zijn bij het passeren van het punt zonder terug.

Een paar jaar geleden kwam over de Duitse radio een voordracht van een soortgelijk Duits onderzoek naar stervensbelevenissen. Ik herinner me dat in die getuigenissen – in tegenstelling tot deze Amerikaanse – muziek en groene landschappen veelvuldig voorkwamen, die het sterven aantrekkelijk maakten. Dit verschil zou er met andere bijzonderheden op kunnen wijzen, dat de belevenissen niet op een werkelijkheid duiden, maar subjektief zijn en kultureel bepaald.

Wageningen G. F. Makkink

Ambtsgebed weer in diskussie

Zeer verheugend was de grote publiciteit, die het schrijven van het hoofdbestuur aan de kabinetsformateur in de vaderlandse pers mocht ondervinden. In de meeste kranten werden echter slechts een paar wensen van het HV geciteerd of samengevat. Commentaar werd nauwelijks gegeven, men beperkte zich tot het doorgeven van „neutraal" nieuws.

Over die neutraliteit kan men van mening verschillen. Herhaaldelijk werd een ondergeschikt punt naar voren gehaald en met een vette kop boven het bericht geplaatst, zoals de wens tot verwijdering van het randschrift op de gulden ,,God zij met ons''. Het verlangen van het HV, dit ,,gebed'' te laten verdwijnen, sprak velen blijkbaar aan als ,,nieuws''. Het Limburgs dagblad wijdde een sarcastisch commentaar aan dit verlangen, dat elders in deze Humanist is geplaatst; om te lachen of om bedroefd over te zijn, maar niet om ernstig te worden genomen.

Heel anders is dat gesteld met een uitvoerig artikel van J. G. A. Thijs in het dagblad ,,Trouw'' van 18 juni 1977, waarvan de bovenstaande titel is overgenomen.

Thijs begint met een voorbeeld uit de vergaderingen van de provinciale staten van Noord-Holland, waar zo'n 15 jaar lang, tot februari 1967, een officieel vastgesteld ambtsgebed werd uitgesproken. Toen werd met 35 tegen 30 stemmen besloten, het ambtsgebed af te schaffen, nadat dr. O. Noordenbos van de PSP met steun van enkele PvdA'ers een voorstel daartoe had ingediend.
De gang van zaken in het Noord-Hollandse provinciehuis te Haarlem was voor Trouw mede een aanleiding, serieus op het memorandum aan de kabinetsformateur in te gaan. Als eerste vraagt Thijs zich af, of het verzoek van het HV wel aan het goede adres is gericht.
De kwestie van het ambtsgebed, zegt hij, lijkt geen zaak van landspolitiek, al erkent hij dat het afschaffen van de ,,bede'' aan het slot van de Troonrede daarmee wel te maken heeft. Maar provinciale staten en gemeenteraden hoeven zich over het afschaffen of handhaven van de bede niet de wet te laten voorschrijven door ,,Den Haag''.
De wijze waarop vergaderingen van gemeenteraden en provinciale staten geopend worden behoort tot de sfeer van de autonomie: gemeenten en provincies kunnen – uiteraard binnen het kader van de wet – zélf hierover beslissen. Noch in de provinciewet, noch in de gemeentewet is enige bepaling over een ,,ambtsgebed'' te vinden.
In 1974 leidde een discussie in de gemeenteraad van Langendijk (N.H.) tot afschaffing van het gebed door argumenten, te berde gebracht door... de protestants-christelijke raadsfractie.
Die argumenten waren:
door het ambtsgebed kunnen andersdenkenden met hun overtuiging in de knel komen. Bovendien wees de fractie op de onstichtelijke houding van de meerderheid der raadsleden, waardoor het gebed een ,,aanfluiting'' en een ,,traditie zonder enige inhoud'' werd.
Na het noemen van meer voorbeelden uit de historie van het ambstgebed en het bespreken van de voor's en tegen's vertelt Thijs tenslotte over de gang van zaken bij Gedeputeerde Staten van N.H.
In het reglement van G.S. dan wordt sinds begin 1977 niet meer gesproken over de opening van de vergadering ,,*met het volgende ambtsgebed*'', maar:
,,*met de volgende woorden*''.
Die tekst luidt dan als volgt:

,,*Voordat wij met onze wekelijkse besluitvorming beginnen willen wij elkaar vanuit onze verschillende religieuze en politieke achtergronden wijzen op onze gemeenschappelijke verantwoordelijkheid als bestuurders van deze provincie.*
Wij willen elkaar herinneren aan de plicht om bij al onze besluiten en overwegingen bedacht te zijn op de behartiging van de veelsoortige belangen van onze provincie en al haar geledingen, en daarbij bovenal het welzijn bevorderen van hen die hier wonen, werken of verblijven''.

Tot zover dit moderne ambtsgebed – dat vrijwel geheel ook voor humanisten aanvaardbaar is, lijkt mij. Alleen zou het overweging verdienen om het woord ,,religieuze'' te vervangen door ,,levensovertuiging'', want een aantal humanisten heeft bezwaar tegen gelijkstelling van religie en levensovertuiging. Wellicht dat over deze, m.i. hoofdzakelijk taalkundige, kwestie nog eens een discussie op gang komt.

Voorlopig zijn wij het dagblad Trouw dankbaar, dat zij de vragen rond het ambtsgebed op deze wijze aan de orde heeft gesteld naar aanleiding van het humanistisch memorandum aan de kabinetsformateur.

A. Wd

Dr. Walter Verraes (34) woont te Kalken (prov. Oost-Vlaanderen) met zijn vrouw en twee kinderen. In het „gewone" leven is hij werkzaam als dierkundig onderzoeker op het laboratorium voor morfologie en systematiek, en verbonden aan de Rijksuniversiteit te Gent.
Daarnaast is hij actief als voorzitter van de afdeling Gent van het Hum. Verbond, als redaktielid van „Het Vrije Woord" en rubriekleider „oefeningen in Humanistisch denken".

Een toekomstperspectief voo

Het Belgisch Humanistisch Verbond heeft onlangs 25 jaar bestaan. Naar aanleiding daarvan schreef Walter Verraes in „Het Vrije Woord" een artikel met de bovenstaande titel. De redaktie neemt het vrijwel geheel over vanwege de betekenis ook voor de Nederlandse situatie. Enkele moeilijke woorden zijn, waar dat kon zonder afbreuk aan de inhoud te doen, vervangen door Nederlandse. Sommige zijn echter blijven staan, in de hoop dat slechts weinige lezeressen en lezers daar aanstoot aan zullen nemen.

Red.

In de voorbije kwart-eeuw is vooral gevochten op het vlak der **gelijkberechtiging** der vrijzinnigen, de buitenkerkelijken in ons land. Deze strijd is nog niet ten einde en hij moet absoluut worden voortgezet totdat de vrijzinnigen, atheïsten, agnostici en humanisten op **alle** vlakken volwaardig erkend worden naast andere levensbeschouwelijke groepen.

De voorbije kwart-eeuw is er een van primaire betekenis geweest. Op het vlak der „erkenning" blijft permanente **waakzaamheid** geboden, zeker ook in Vlaanderen, waarover het (fiktief?) spookbeeld van de CVP-staat hangt. (CVP=christelijke volkspartij)
Het is wel zo, dat de CVP zich in enige mate onafhankelijk opstelt t.a.v. de kerke-

Niet te veel intellectuelen

Onder deze kop schreef prof. dr. F. Hartog in NRC-Handelsblad van 14-4-77 een artikel over de problemen rond de wassende stroom studenten naar de universiteiten. De werkloosheid onder academici groeit onrustbarend. Van de afgestudeerde psychologen bijv. is nu al 10% werkloos en het ziet er naar uit, dat dit cijfer groter zal worden – evenals de cijfers over afgestudeerden in vele andere studierichtingen.
Verscherping van de selectie én verlaging van het reële inkomen van academici zijn twee methoden om de grote toeloop in te dammen. Hoe, dat zou best wel eens een politiek struikelblok voor het nieuwe kabinet kunnen worden.

A. W.

De vraag naar wetenschappelijk onderwijs neemt blijkens recente cijfers over aanmeldingen bij universiteiten en hogescholen nog steeds sterk toe. Daarentegen zijn de werkgelegenheidsvooruitzichten voor afgestudeerden in tal van studierichtingen slecht. Dat zou aanleiding kunnen geven tot meer en straffere numerus claususregelingen, en dan niet zo zeer op grond van toevallige knelpuntsituaties, maar uit hoofde van vooruitzichten op de arbeidsmarkt. Daar kom ik meteen op terug.
Eerst is er de vraag hoe het komt dat de slechte vooruitzichten niet tot een spontane afremming van de vraag naar wetenschappelijk onderwijs leiden. Dat komt door het tegen elkaar inwerken van overwegingen op korte en op lange termijn.
De mensen met middelbare einddiploma's kunnen nu niet gemakkelijk aan de slag komen en melden zich daarom in versterkte mate aan bij de universiteiten en hogescholen, in de hoop dat er na voltooiing van hun studie, dus na 5 of 6 jaar, betere perspectieven zullen zijn. Maar daardoor kan op lange termijn de intellectuelenmarkt nog meer oververvoerd raken.
Bovendien kost wetenschappelijk onderwijs zeer veel geld en we leven nu in een tijd van bezuiniging.

Prognoses
De perversiteit van de verhouding tussen vraag en aanbod maakt de in het begin opgeworpen vraag dus nog klemmender. Maar er staan twee belangrijke overwegingen tegenover. In de eerste plaats zijn prognoses over plaatsingsmogelijkheden van afgestudeerden in verschillende studierichtingen tot dusver zeer onbetrouwbaar gebleken.
We maken geen grote fout als gesteld wordt dat er onvoldoende houvast is om ramingen over toekomstige behoeften aan academici ten grondslag te leggen aan numerus clausus-regelingen.
Een tweede grote bezwaar, dat geldt tegen elke numerus clausus, is dat toch eigenlijk ieder die toegang heeft tot het wetenschappelijk onderwijs de studierichting van zijn/haar keuze moet kunnen kiezen. Het daarenboven nog toepassen van een vergunningenstelsel is in strijd met een zeer fundamenteel menselijk recht.
Ook het weer aantrekken van de financiële rem gaat helemaal tegen het rechtsgevoel in. Dat werkt ten voordele van kinderen uit de hogere en ten nadele van kinderen uit de lagere inkomensgroepen. Vrijwel niemand zal de externe democratisering van het wetenschappelijk onderwijs weer terug willen draaien.
Dan schiet er nog maar één afremmingsmechanisme over. Dat is verscherping van de spontane selectie die plaats vindt door middel van de eindexamens op de scholen voor voorbereidend wetenschappelijk onderwijs. Opschroeving van de eindexameneisen is vermoedelijk het minste kwaad. De kans is dan ook het grootst dat de beperkte middelen van het wetenschappelijke onderwijs gebruikt worden voor degenen aan wie dit het beste besteed is. Dat kan uit kostenoverwegingen van belang zijn.

Bevoorrechting
Natuurlijk brengt iedere selectie ook bevoorrechting mee. Verscherpte selectie, zoals hier wordt aanbevolen, leidt zelfs tot versterkte bevoorrechting. Als tegenwicht zou kunnen worden gedacht aan de invoering van een diplomabelasting, hetgeen door Tinbergen wordt bepleit. Die zou dan los moeten staan van het inkomen.
Dit laatste zou ook moeten gelden voor de financiële steun aan studenten die de vuurproef van het opgevoerde eindexamen hebben doorstaan. Hier betekent het loskoppeling van het inkomen van de ouders. Laat men dit laatste wel meespelen, dan wordt de vroegere financiële discriminatie omgekeerd. Maar een omgekeerde discriminatie is ook een discriminatie. Als financiële rem is het bovendien niet meer nodig bij voldoende verscherping van de natuurlijke selectie.
De diplomabelasting is vermoedelijk gemakkelijker hanteerbaar dan een stelsel van terugbetaling van studievoorschotten. Zij kan ook op buitenlandse gediplomeerden worden toegepast. Opgelet moet natuurlijk worden dat de „brain drain" niet weer in werking treedt. Zolang dit niet internationaal gecoördineerd is zullen de bedragen dus bescheiden moeten zijn, laten we zeggen enkele duizenden guldens per man/vrouw per jaar.

Profijtbeginsel
Ook zonder uitdrukkelijke koppeling aan een systeem van terugbetaling van studievoorschotten kan daar als rechtsgrond het profijtbeginsel achter worden geschoven.

Maar het belangrijkste is dat met de minste pijn, dus met name zonder het verloren gaan van de vrijheid van studiekeus, de kosten van het wetenschappelijk onderwijs worden gedrukt en de overvoering van de arbeidsmarkt met intellectuelen wordt tegengegaan. F.H.

...r de humanistische beweging

lijke machten in dit land – hoewel wij nooit weten wat er achter de schermen gebeurt – en het is ook wel zo, dat de katholieke kerk als wereldlijk instituut zijn direkte, voor ons vaak kwetsende machtspositie heeft moeten inbinden, maar dat wil nog niet zeggen dat wij op beide oren kunnen slapen in een CVP-staat.
De christelijke volkspartij inspireert zich uit de aard der zaak op ,,christelijke'' grondbeginselen, d.w.z. de leiders van deze partij hebben wegens hun opvoeding en mentaliteit mens- en levensopvattingen die veel dichter aanleunen bij de kerkleiders dan bij de vrijzinnigen.
Het is zeker waar dat **hun** vroegere verkiezingsslogan ,,omdat mensen belangrijk zijn'' **vooral** betekent: ,,omdat zich christelijk noemende mensen belangrijk zijn''.
Het **respekt** voor andersdenkenden, het **tegemoetkomen** van hun wensen en noden, blijkt door deze heren nog steeds niet te kunnen worden opgebracht.
Let wel: wij wensen ónze opvattingen niet aan andersdenkenden op te dringen. Wij stellen ons alleen zó op, dat vele soorten levensbeschouwingen door de belijders ervan kunnen worden uitgeleefd.
En zelfs voor deze eerlijke, verdraagzame houding moeten wij **vechten**, voorwaar omdat mensen belangrijk zijn...

Maar de humanistische beweging heeft nog meer te bieden dan gelijkberechtiging van de vrijzinnigen alleen.
Wij zien dat zeer velen de kerk de rug toekeren, onkerkelijk worden, hoewel doop, kerkelijk huwelijk en kerkelijke begrafenis nog steeds worden voltrokken. Meer uit traditie dan uit gevoel van verbondenheid met de kerk. Maar deze minder of meer onkerkelijken vinden de weg naar het humanistisch verbond niet of moeilijk. Vele jongeren zoeken het bij pseudo-religieuze genootschappen, astrologie etc. Aan dit verschijnsel moet het HV niet achteloos voorbijgaan.
Het valt niet te loochenen dat de menselijke natuur verstandelijke én gevoelsmatige polen vertoont.
Het valt ook niet te loochenen, dat onze maatschappij een vrij onpersoonlijk, technisch karakter heeft. Dat veroorzaakt onevenwichtigheid en vervreemding bij de mensen. Dit verschijnsel wordt trouwens ook al erg in de hand gewerkt alleen al door het massale van onze samenleving, de grote aantallen, met de daaraan verbonden psychische spanningen.
In de toekomst zal het HV daarom op **overtuigende** wijze het accent moeten leggen op de ontplooiing van de gevoelsmatige pool in de mens. Want zeker ook dát heeft met **welzijn** te maken.
Tot op heden werd het accent niet of nauwelijks op dit vlak gelegd: wij moesten en moeten nog al onze energie steken in gelijkberechtiging van onze levensbeschouwing. Het kulturele vlak lieten wij voornamelijk over aan de individuele inspiratie der leden (en niet-leden) zelf. Wat wij als HV óók moeten doen, is álle gebieden der kultuur ontwikkelen en stimuleren.
Humanisten zijn geen ,,materialisten'' of ,,kultuurbarbaren'' zoals wel eens beweerd word door hen, die ons niet hoog achten. Wij hechten wel degelijk volwaardig belang aan een **volledige** menselijke ontplooiing in het leven hier en nu.
Humanisme betekent immers ook ,,levensgenieting'' nastreven, zich verrijken en verfijnen op kultureel vlak. Velen onder ons doen dit thans individueel, buiten een begeleidende en stimulerende sfeer van het HV.
Welnu, deze levensmogelijkheden kunnen meer uitgesproken aan bod komen in de toekomstige politiek van het HV, en wij menen ook dat dit wenselijk is.

In het grote domein der kultuur zouden wij het accent kunnen leggen op de deelname der mensen-zelf, aktief. Wij nemen meestal passief kultuur op die anderen, vaak professioneel, ons bieden. Deze passieve kontaktname met kultuuruitingen op hoog niveau is natuurlijk al zeer verrijkend, maar de vreugde van het **zelf-doen** is veel waardevoller. Het zelf-scheppen in allerlei vormen van volkskultuur geeft een sterkere, meer verrijkende dimensie aan de kultuurbeleving en ze kan tenminste op dit vlak de existentiële vervreemding verbannen.
Het doet er niet zoveel toe, of deze zelfwerkzaamheid wat amateuristisch gebeurt. Belangrijker is dat men in deze kreativiteit kan **opgaan**, er zich in kan **uitleven**.
Men kan bijv. naar een concert gaan of een technisch en artistiek perfekte muziekplaat beluisteren, en dat kán in sterke mate ontroeren.
Maar zélf naar een instrument grijpen, worstelen met de technische beheersing van dit instrument, zélf aangename klanken produceren, kompositíes naspelen of zelf scheppen, dat is een dimensie die de passieve kultuur-consument niet smaakt.
De stap van het ,,zien doen'' of van het ,,horen doen'' naar het ,,zelf doen'' is **enorm belangrijk**.

Wij menen dat het HV in de toekomst zijn akties ook naar déze pool der menselijke existentie zal moeten verleggen, indien het de **uitdaging** van deze tijd op een volwaardige wijze wil beantwoorden.
Dat zal een zware, maar zeer belangrijke opgave zijn.
De mens is in onze maatschappij op en top passief geworden. Hij dénkt niet meer, maar láát voor hem denken. Hij **volgt** in het beste geval al eens een TV-debat, maar neemt er zelf niet aan deel. Hij is nauwelijks nog uit zijn stoel te krijgen voor een of andere aktiviteit (alle verenigingen ervaren dit).
Hij **ziet** wel eens schilderijen die anderen gemáákt hebben, hij **leest** wel eens een boek dat door anderen geschreven is – maar hij schildert zelf niet, schrijft zelf niet. En hij is ontevreden, gefrustreerd, zonder vaak de oorzaken voor zich te kunnen blootleggen.

Deze passiviteit heeft natuurlijk haar waaier van oorzaken. Het grootste deel van onze aktieve bevolking bestaat uit ,,werknemers'', uit ,,arbeiders''. Er wordt wel wat gesleuteld aan verkorting van de arbeidstijd, maar de vervreemdende arbeid-zelf wordt niet tegengegaan. Het arbeidsritme blijft in onze westerse kultuur hóóg, het heeft vaak een afstompend effect, het vermoeit zo, dat het verdere kreativiteit doodt.
Machines vervangen arbeiders die dan werkloos worden, inplaats van deze mensen in dienst te houden en het arbeidsritme te verminderen – zonder verlies van de koopkracht uiteraard. Dan kunnen en willen zij na hun dagtaak ook nog iets anders doen. De ochtendwekker is een vreselijk anti-biologisch ding, dat onze eigen biologische ,,klok'', en dus onszelf, elke dag opnieuw **verstoort** en irriteert.
Waaróm eigenlijk al die jachtigheid, die ontmenselijking, die vervreemding? Het **kan** anders en het zal ook anders **moeten**, willen wij de neurosen niet verder promoveren tot een ,,normale'' situatie.
De vervreemding in de beroepsarbeid schijnt niet doorbroken te kunnen worden. De arbeid, die een enorme sociale, maatschappelijke functie heeft, is voor de meerderheid der werknemers een vloek gebleven inplaats dat hij een vreugde is geworden.
Geestdodende arbeidssituaties moeten wij aanklagen en aktief bestrijden. Daarnaast moeten wij de weg naar **,,autentieke existentie''** voor ons allen aktief **ontsluiten.**
Wij bedoelen hiermee dat arbeid een stuk persoonlijke belevenis wordt, waarin wij onszelf kunnen zijn en/of onszelf kunnen vinden.
Zeker, onze temperamenten zijn tot op zekere hoogte verschillend, onze belangstellingssferen zijn dat ook en onze noden eveneens. Het is zelfs zo dat men met een of beide voeten in de vervreemding, in de frustraties kan zitten zonder dit goed bewust te beseffen. Zó ver gaat de manipulatie in onze ééndimensionale kultuur: wij zijn moderne slaven en merken het niet of nauwelijks.
Welnu, dáár kan het HV als beweging zich in de toekomst onder meer voor opstellen. En wij menen dat wij niet moeten wachten tot wij op álle vlakken ,,gelijkberechtigd'' zijn, vooraleer met deze nieuwe optie aktief te starten. Ziedaar ons positief pleidooi om nieuwe bronnen, nieuwe mensen en nieuwe zinvolle arbeid in onze beweging te ontplooien.

W. V.

De beste van de klas

,,Verslaving aan heroïne dreigt een maatschappelijke epidemie te worden'' zei prof. N. W. de Smit, als psychiater verbonden aan de Jellinek-kliniek, in een uitzending op Nederland 2 op 22 juni j.l.
Hij zat daar in een panel tezamen met Jantine van Asch, redaktrice van de Haagse Post, met dr. M. Kooyman, verbonden aan de Emilyhoeve en met Jan Eenhorn, ex-verslaafde.
De film, die aan het panel-gesprek vooraf ging, gaf de levensloop van J. E. weer, die zo mooi begon, n.l. als de beste leerling van de klas.
Nu is dit blad niet de plaats om de vele aspecten van de snel-toenemende verslaving aan allerlei soorten drugs, van alcohol tot heroïne, uitvoerig te gaan behandelen. Maar de situatie is toch wel zo, dat Humanisten er niet aan kúnnen en niet aan mógen voorbijgaan. Ontelbaren zijn verslaafd aan sigaretten, alcohol, pillen of andere drugs. Over de oorzaken nóch over de beste wijze van bestrijding van dit maatschappelijk probleem zijn de geleerden het eens. Gevoelens van grote eenzaamheid en de behoefte aan een vlucht uit de werkelijkheid spelen in elk geval een grote rol.
Er bestaat geen patentmethode om verslaafden te helpen. Elk geval is anders. Het verhaal van ,,Henk'' (pag. 6) heeft evenals de bovengenoemde TV-film een gelukkig einde, – beter gezegd, een gelukkige keerten-goede gekregen. Het is met toestemming overgenomen uit ,,Welzijn'', voorlichtingsblad van de ziekenfondsen.

Géén geval is hopeloos, al is de weg terug-uit-de-verslaving vaak uiterst moeilijk.

Wie in zijn omgeving iemand kent met drugproblemen, moet het adres voor hulpverlening weten. Zoek daartoe in de telefoongids onder de C van Consultatiebureau voor alcohol en drugs.
Of bel Utrecht 030-780724.

A. Wd

Zoals gebruikelijk valt in de zomer één keer een Humanist uit. Het volgende nummer zal daarom pas op 15 augustus verschijnen. Kopij of een brief die u geplaatst wilt hebben moet uiterlijk 4 aug. op Oude Gracht 152 in Utrecht aankomen. - Red.

Humanist

eindredakteur a.i.: Aart Weiland
Gedrukt op kringloop-papier bij Lumax, Utrecht.
Redaktie-adres: Hum. Verbond, Oudegracht 152, Utrecht. Tel. (030) 31 81 45.
Abonnementsprijs voor niet-leden: *f* 18,— per jaar t.n.v. Humanistische Pers, postgiro 58, Utrecht.

Het verhaal van een verslaafde

Zeven jaar geleden werd een jongeman, die terwille van de anonimiteit slechts met ,,Henk'' aangeduid wordt, gegrepen door de verlokkingen van de hard drugs. Hier volgt zijn verhaal.

,,Bij ons thuis'', zegt Henk, ,,was er altijd spanning. Eigenlijk lag ik voordurend overhoop met mijn ouders. Het waren geen rotmensen, hoor, ze hebben het ontzettend moeilijk met me gehad, maar een fijne jeugd was anders. Mijn moeder was vaak ziek; dan werd ik bij tantes ondergebracht. Op school voelde ik me ook niet lekker. Toen ik eindelijk de LTS afhad ben ik ook niet gaan werken in het vak dat ik had geleerd. Veel losse klussen, weinig geregeld. Ik was behoorlijk rebels, vond vrienden die dat ook waren, ben met hen gaan zwerven. Af en toe wat werk en verder een ,,uitstekend'' leven leiden. In die groep voelde ik me echt happy, gewoon goed opgenomen. Alles kon. We rookten hasj, slikten pepmiddelen die toen makkelijk te krijgen waren. En hadden natuurlijk prachtige idealen over een betere wereld, weet je wel.''
,,Die hasj? Het begon uit nieuwgierigheid. De anderen deden het ook. Daardoor hoorde je erbij. De tweede zomer ontdekten we de opium. Dat was in 1968. De meesten reageerden de eerste keer slecht. Moesten overgeven, voelden zich ontzettend ziek. Ik vond het lekker. Ik wist dat je er verslaafd aan kon raken, maar dacht dat het mij niet gebeuren zou. Na anderhalve maand spoot ik dagelijks. Ik ben toen weer gaan werken om dat dagelijks gebruik te kunnen bekostigen, had – maar dat is tien jaar geleden – zo'n zestig gulden in de week nodig. Je kon toen makkelijk aan opium komen. Nee, ik zag geen grote problemen. Je las er toen ook nooit iets over. En iedereen denkt: ik kan er mee omgaan. Een goed half jaar ging het redelijk goed. Daarna begon ik 's morgens ziek wakker te worden: zweten, buikpijn. Als je dan maar meteen een ,,shot'' nam, kikkerde je weer op en kon je normaal naar je werk. Eigenlijk merkte ik toen al dat ik er niet meer buiten kon. Ja, dat maakte me wel bang. Hulp? Ik wist niet dat die bestond. Maar als ik me rot voelde nam ik gauw een shotje.
Ik verdiende *f* 150,– in de week, gaf negen tientjes uit aan opium, betaalde veertig gulden voor m'n kamer en de kost. Ik heb toen wel schulden gemaakt: bij mijn ouders. Ik weet niet of zij wat in de gaten hadden. Ik heb nooit met ze leren praten. Ik durfde met niemand te praten, was doodsbang dat het bekend zou worden. Dan erken je naar buiten dat je verslaafd ment en àls je het bekent moet je er ook wat aan gaan doen.
Die zomer was er ineens geen opium te krijgen. Ik had mijn vakantiegeld nog, ben toen op de fiets gestapt met mijn tentje en helemaal naar het andere eind van Nederland gefietst. Prachtig zomerweer! Ik genoot van alles, voelde me ,,zonder'' eigenlijk niet eens zo beroerd. Maar ik nam wel de eerste trein terug toen er weer een partij was aangekomen.
Drie dagen was ik zonder geweest...''
,,Ik had steeds vaker een shot nodig. Ging lichamelijk achteruit, vervuilde op mijn kamer. Een keer schrok ik daar wakker omdat mijn deken in de fik stond. Maar ik bleef werken, moest wel. Op het laatst was het zo dat ik 's morgens in alle vroegte wakker gemaakt moest worden, helemaal ziek een shot nam, de pendelbus indook, onderweg als een blok sliep en op het werk nog een shot moest nemen. Er was veel ,,hoog werk'' bij. Normaal heb ik behoorlijk hoogtevrees, maar daar hielp de opium me overheen. Op de terugweg sliep ik weer, nam op m'n kamer meteen een shot, 's avonds laat nog een. Ik at nauwelijks meer, poepte nog maar één keer in de week. Alleen op mijn kamer kreeg ik enorme angsten, meende altijd politiewagens te horen stilhouden voor het huis. Van m'n vrienden in de groep liepen er ook vast. Twee jongens gingen in Amsterdam naar de Jellinek kliniek.
Ik wist niets van hulp voor drugverslaafden, had nog nooit van die kliniek gehoord. Toen ik al maar zieker werd, ben ik eindelijk naar mijn huisarts gegaan. Hij verwees me ook naar Amsterdam.''
,,De volgende dag zat ik in Amsterdam, werd meteen opgenomen. Mijn grootste angst was dat ik geen ,,middel'' meer zou hebben. Ze nemen je het enige af waarmee je nog kunt leven. Ik kreeg natuurlijk geen opium meer. Daar wou ik ook van af. Een verslaafde, die stopt reageert daar lichamelijk en geestelijk ontzettend op. Dan ga je door de hel. Dat begint met rillen, enorm transpireren, gapen dat je je kaken haast ontwricht, ontzettende kou-ervaringen, krampen, braken, je laat alles lopen. En ongelooflijke angst-toestanden. De hel!
Ze ontwenden me met methadon. Dat is ook een opiaat, maar het heft de ontwenningsverschijnselen op.
Lichamelijk was ik ook behoorlijk verwaarloosd, zeg maar ziek. Ik had serumhepatitis, een leverziekte. Waarschijnlijk door vuile injectienaalden of besmet door andere gebruikers. Daar werd ook iets aan gedaan. Verder waren er gesprekken met een psychiater, wat creatieve therapie.''

,,Na een maand of vijf mocht ik het weer proberen. Ik had werk, een kamer, zat aardig goed. Ik begon enorm overmoedig met andere mensen om te gaan, wilde nooit meer terug in dat isolement. Maar ik ontdekte dat ik er nog lang niet was. Ik moest leren omgaan met mezelf, met geld, met mijn werksituatie. Als ik dat niet aan kon, vluchtte ik in de drank. Voor opium was ik doodsbang, maar hasj en alcohol ,,hielpen'' me. Tot ik één keer – enorm laveloos – iets geflikt heb, waarvan ik ontnuchterd zo ontzettend in paniek raakte, dat ik letterlijk terugvluchtte naar de Jellinek. Ik ben toen met alles gestopt, kwam terecht in een gezin waar ik me veilig voelde en zag, eigenlijk voor het eerst, dat er ook een heel

ander levenspatroon mogelijk is. Die mensen hebben me enorm opgevangen.
Ik ben nu zelf getrouwd, heb kinderen, studeer, kom op de bijeenkomsten van de D.A. (een groep die net als de Anonieme Alcoholisten werkt onder mensen met drugproblemen) en help bij de opvang van andere verslaafden. Ik ben bezig met mezelf. Zonder hulp van drugs. Je kunt ervan af. Het hangt van jezelf af of je aan de bel wilt trekken om te stoppen. Overigens is er niet één patentmethode om verslaafden te helpen Elk geval is anders." •

Gewone jongensnamen, betere rapportcijfers

What's in a name? riep Shakespeare – al geven we de roos een andere naam, ze zal even lekker geuren.
Niets van aan, roept een Amerikaanse psycholoog na een onderzoek op scholieren: Jan, Piet en Klaas halen betere rapportcijfers dan Raimond, Eugène of Patrick en dat ligt aan hun namen.
Deze Gray Garwood ging eerst na, welke voornamen op Amerikaanse scholen voor populair en sympathiek doorgaan en welke als ouderwets of buitenissig worden beschouwd.
Hij beperkte zich daarbij tot jongensnamen omdat de namen van meisjes te veel aan de mode onderhevig zijn om betekenis te kunnen hebben voor zijn onderzoek.
Daarna ging hij de rapportcijfers van scholieren vergelijken met hun namen – en ziet: daar kwam een significante samenhang uit te voorschijn. Jongens met populaire voornamen hadden gemiddeld waarneembaar betere cijfers dan hun klasgenoten met „gekke" namen.

Maar of dat nu komt door gebrek aan objectiviteit van de kant van de docenten of misschien door frustraties bij die betrokken jongens zelf („heette ik maar gewoon John") – dat kan ook Graywood ons nog niet vertellen.

(uit: Inzicht, mrt. '77)

Humanistische ontwikkelingshulp blijft groeien

Uit het jaarverslag van HIVOS, het humanistisch instituut voor ontwikkelingssamenwerking, blijkt dat ook in 1976 de aktiviteiten op verschillende fronten zijn toegenomen.
De band met de Stichting ABAL, de stichting die in 1974 door HIVOS werd opgericht werd in 1976 nauwer aangehaald: HIVOS besloot aan het einde van de zomer in haar projektenbeleid meer aandacht te gaan geven aan de handelsproblemen van de kleine producent in de Derde Wereld, door ook projekten te gaan steunen die het opzetten van een marketing- en exportapparaat beogen. Dit zouden reeds bestaande HIVOS projekten kunnen zijn. Maar het lag in de lijn der verwachting dat veel projekten op dit gebied via ABAL bij HIVOS zouden binnenkomen.

Vorming

In 1976 werd in samenwerking met het Humanistisch Verbond en Humanitas en met een subsidie van de Nationale Commissie Voorlichting en Bewustwording Ontwikkelingssamenwerking (NCO) een vormingswerkster aangetrokken.
De veldwerkster probeert ondermeer door lezingen en diskussies een aanzet te geven tot een bewustwording ten aanzien van de ontwikkelingsproblematiek in het algemeen en van de eigen inzet in het bijzonder. Het doel is te komen tot een aktieve opstelling van individuen en groepen. Een mogelijkheid hiertoe geven naast het Humanistisch Verbond en Humanitas onder andere ook de HIVOS-Komitees. De laatste zijn autonome groepen die zich binnen het raam van de HIVOS doelstellingen regionaal bezighouden met bepaalde aktiviteiten, zoals het houden van informatieavonden, het organiseren van diskussiegroepen en het werven van fondsen voor projekten.
Tot voor kort moest HIVOS haar projekten die voor medefinanciering in aanmerking komen, bij de overheid indienen via de NOVIB.
Zoals in Humanist van 15 juni al werd bericht, zal deze omweg in 1977 niet meer nodig zijn. De minister van ontwikkelingssamenwerking, drs. J. P. Pronk heeft n.l. HIVOS erkend als bemiddelingsorganisatie.
Projekten, financieel groter dan HIVOS per projekt aankan, maar die toch kwa doel en karakter aan haar kriteria voldoen, worden bij de overheid ingediend voor subsidie. Vooral deze bemiddelende rol van HIVOS tussen autochthone ontwikkelingsorganisaties in de Derde Wereld en de Nederlandse Overheid werd in 1976 sterk uitgebreid.
Niet alleen op grond van deze uitbreiding, maar ook vanwege de kwaliteit van de ontwikkelingsprojekten heeft de minister tot de verheugende stap van erkenning besloten. Niet meer onder de koepel van NOVIB, maar als gelijkwaardige, zelfstandige ontwikkelingsorganisatie zal HIVOS haar verzoeken om subsidie rechtstreeks kunnen indienen.
Wie het jaarverslag wil ontvangen of het informatiebulletin, schrijve naar Stichting HIVOS, Huygenspark 37, Den Haag, tel. 070 - 88 22 64. Giro 716 000.

A. Wd

Radioprogramma's

24 juli 9.30 uur: „Ploegendienst", verzorgd door Piet Brinkman.
31 juli 9.30 uur: „Het maatschappelijk verkeer brengt risico's met zich mee". Een discussieprogramma van Casper Vogel en Piet Brinkman over de slachtoffers van delicten o.a. van geweldsmisdrijven.
7 aug. 9.30 uur: Actualiteiten.
14 aug. 9.30 uur: „Portret van Rotterdam", door Jetske Mijs en Karel van de Graaf.

Geestelijk verzorgers zijn werknemers

De centrale raad van beroep vindt dat geestelijk verzorgers die bijvoorbeeld in dienst van ziekenhuizen en bejaardenhuizen werkzaam zijn, gelijkgesteld moeten worden aan verzekeringsplichtige werknemers. Zij kunnen dus ook recht laten gelden op o.a. ziekte- en werkloosheidsuitkering.
Met deze beslissing van de centrale raad wordt een eerder geveld vonnis door de raad van beroep in Haarlem bekrachtigd.
Hiermede is een einde gekomen aan een verschil tussen drie geestelijk verzorgers van het ziekenhuis van Beverwijk enerzijds, en de bedrijfsvereniging voor gezondheid, geestelijke en maatschappelijke belangen anderzijds.
Deze had zich op het standpunt gesteld – dat nu dus verworpen is – dat bij een dienstverband tussen een geestelijk verzorger en het instituut waarvoor hij werkt, geen sprake kan zijn van een normale gezagsverhouding. Het werk van een geestelijk verzorger wordt immers voor het grootste gedeelte bepaald door het gezag van God, althans volgens de bedrijfsvereniging.

Welke consequenties het besluit van de centrale raad van beroep voor de humanistische geestelijk verzorgers kan hebben, is op dit moment nog niet helemaal duidelijk. Het bovengenoemde bericht uit de Volkskrant van 30 juni kwam mij pas kort voor het inleveren van de kopij voor dit nummer onder ogen. In elk geval een verheugend bericht!

A. Wd

Liefhebben

Voor een dag van morgen
Wanneer ik morgen doodga,
vertel dan aan de bomen
hoeveel ik van je hield.
Vertel het aan de wind,
die in de bomen klimt
of uit de takken valt,
hoeveel ik van je hield.
Vertel het aan een kind,
dat jong genoeg is om het te begrijpen.
Vertel het aan een dier,
misschien alleen door het aan te kijken.
Vertel het aan de huizen van steen,
vertel het aan de stad,
hoe lief ik je had.
Maar zeg het aan geen mens.
Ze zouden je niet geloven.
Ze zouden niet willen geloven dat
alleen maar een man alleen maar een vrouw,
dat een mens een mens zo liefhad,
als ik jou.

Hans Andreüs

Archieffoto van de op 9 juni j.l. gestorven dichter Hans Andreüs.

De god der humanisten(?)

De brief aan de kabinetsformateur met enkele verlangens van het Humanistisch Verbond inzake gelijkwaardigheid van alle levensbeschouwingen, is niet bij iedereen in goede aarde gevallen.
Het Limburgs dagblad is sarcastisch bezig over het voorstel, het woord ,,GOD'' van de gulden te laten verdwijnen. Het betoog lijkt nergens op en het heeft geen zin dat hier weer te geven, maar het slot wil ik u niet onthouden:
,,Als op deze wijze gelijkwaardigheid dient verkregen te worden, dan zijn we inderdaad in de tijd van het robotisme aangeland. Die zijn allemaal gelijkwaardig en uniform zonder enig basisverschil. Goede morgen humanisten, u komt zeker met een nieuwe gulden waarop staat: Joop zij met u''

Red.

TOILETPAPIER

Het constateerbare feit dat er jaarlijks meer geld wordt uitgegeven voor het toiletpapier van de gewapende macht dan voor het onderzoek naar de mogelijkheid om oorlog te voorkomen, is typerend voor de traditionele benadering van internationale problemen – stelling van Hylke Tromp, Groningen.

Huisvesting bejaarden

De humanistische stichting huisvesting bejaarden, de HSHB, zond aan de redaktie haar bulletin van juni 1977, waarin o.a. is opgenomen het jaarverslag over 1976.
Het volgende is daaruit overgenomen:

Uit dit overzicht blijkt eveneens, dat – na de ,,uitloop'' van de werkzaamheden tot 1972 – de in de Nota Bejaardenbeleid 1970 reeds aangekondigde matiging in de bouw van verzorgingstehuizen binnen de HSHB

Samenvatting verzorgingsplaatsen en woningen per 31-12-1976

	aantal projekten	aantal verzorgingsplaatsen	aantal zieken/verpleegbedden	aantal woningen bij verzorgingstehuizen	aantal flats
Eind 1976 was totaal beschikbaar	50	5975	688	1268	2044
In 1977 gereed	5	200	13	12	445
In 1978 gereed dan wel in aanbouw 1977	6	313	8	105	579
Totaal	61	6488	709	1385	3068

Voor meer gegevens moeten wij verwijzen naar een afzonderlijk overzicht, dat voor kontribuanten op aanvraag verkrijgbaar is. Adres HSHB: Joh. Vermeerplein 1, Amsterdam-1007, tel. 020 - 71 11 12.

TOEKOMSTIGE ONTWIKKELINGEN

Bouw verzorgingstehuizen

De HSHB is ontstaan uit de behoefte, buitenkerkelijke oudere mensen verzorging te kunnen bieden in een omgeving waar zij zich konden thuisvoelen.
Sinds de realisering van het eerste tehuis, het ,,A. H. Gerhardhuis'' te Amsterdam, is de ontwikkeling stormachtig verlopen. Bovenstaand overzichtje illustreert dit. duidelijk merkbaar was. Met de bouw van wooncentra – waarvan er vanaf 1973 10 werden gerealiseerd – meende de HSHB te voorzien in een noodzakelijke schakel tussen het wonen in de wijk en het verzorgingstehuis (zie ook de inleiding).
Het bestuur is van mening, dat er ondanks datgene wat gerealiseerd werd, nog steeds sprake is van een relatieve achterstand voor de doelgroep van de HSHB. De inspanning zal zich blijven richten, die achterstand kleiner te maken.

Het Humanistisch Opleidings Instituut te Utrecht,

vraagt per 1 september 1977

UURDOCENT(E) PEDAGOGIE EN DIDAKTIEK

in het kader van Humanistisch Vormingsonderwijs
voor zijn driejarige Hogere Beroeps Opleiding voor geestelijk werk.

Het totale aantal te geven lesuren bedraagt 27.
De desbetreffende lessen worden in de maanden oktober en november gegeven; drie uur op een vrijdagochtend, de overige uren op zaterdag.

Vereist:
- bevoegdheid tot het geven van onderwijs op H.B.O.-nivo;
- op grond van noodzakelijk evenwicht tussen gedoseerde theorie en verwerkte ervaringen: grondige kennis van de pedagogie en didaktiek, m.b.t. geestelijk werk én ervaring in de omgang met mensen, groepswerk en in het geven van onderwijs;
- kritische instelling t.o.v. het vak en het eigen funktioneren, goede kontaktuele eigenschappen, bereidheid tot afstemming van het eigen leerprogramma op dat van de kollega-docenten;
- humanistische levensvisie.

De salariëring vindt plaats volgens rijksregeling.
Zo spoedig mogelijk schriftelijke sollicitatie richten aan het Bestuur, t.a.v. A. A. M. Jorna, Oude Gracht 152, Utrecht.

P.s. Ook zij die het Bestuur kunnen wijzen op een geschikte kandidaat worden verzocht te reageren.